

ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

ΟΡΙΣΜΟΣ : Τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης αποτελούν φορείς μετάδοσης πληροφοριών και γνώσεων και απευθύνονται σε ένα απεριόριστο κοινό .Κατά τη σύγχρονη εποχή, η τεχνολογία συμβάλλει τα μέγιστα στην εξέλιξη των ΜΜΕ. Συγκεκριμένα , τα μέσα μαζικής ενημέρωσης συμπεριλαμβάνουν τον έντυπο τύπο(εφημερίδες και περιοδικά), την τηλεόραση, το ραδιόφωνο και φυσικά το διαδίκτυο.

ΘΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΜΜΕ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

1. Ο βασικότερος ρόλος τους είναι ο παιδευτικός. Συντελούν στην μετάδοση στοιχειωδών γνώσεων και με τον τρόπο αυτόν περιστέλλουν την αμάθεια και τον αναλφαβητισμό. Μεταλαμπαδεύουν και κοινωνικοποιούν επιστημονικές και καλλιτεχνικές γνώσεις, που συνήθως αδυνατούν να έχουν πρόσβαση σε αυτές τα ασθενέστερα οικονομικά και κοινωνικά στρώματα.
2. Καλλιεργούν τις πνευματικές δυνάμεις και την κριτική ικανότητα των ανθρώπων. Προωθούν την ελεύθερη διακίνηση των ιδεών και απαλλάσσουν από τη μισαλλοδοξία, τον δογματισμό και την εμπάθεια .Παράλληλα, η πληθώρα των ιδεών που παρουσιάζουν, συντελούν στη σφαιρική αντίληψη των ατόμων και στη διαμόρφωση προσωπικών συμπερασμάτων, που είναι απαλλαγμένα από οποιαδήποτε μορφή ετεροκατεύθυνσης.
3. Διευρύνουν τους γνωστικούς ορίζοντες των ατόμων και επιμορφώνουν με την ποικιλία γνώσεων και έγκριτου επιστημονικού – καλλιτεχνικού υλικού , που προωθούν.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

1. Αποτελούν έναν από τους βασικούς δευτερογενείς φορείς κοινωνικοποίησης των ατόμων. Ειδικότερα, εγείρουν το αίσθημα ευαισθητοποίησης των ανθρώπων απέναντι σε κοινωνικές δυσλειτουργίες ή σε φαινόμενα κοινωνικής παθογένειας, που ταλανίζουν την ανθρωπότητα και έχουν διαχρονικό χαρακτήρα. Έτσι, οι άνθρωποι διαμορφώνουν μια συλλογική συνείδηση και ενεργούν για την επίλυση των συγκεκριμένων φαινομένων, όπως αυτό της περιβαλλοντικής μόλυνσης και της ηθικής και οικονομικής αρωγής ,απέναντι σε δυσχερείς οικονομικά και κοινωνικά τάξεις. Καλλιεργείται η συνεργασία και ο διάλογος, με απότοκο την αποδοχή της διαφορετικότητας και την περιστολή του ρατσισμού.
2. Προβάλλουν υγιή πρότυπα και κοινωνικές αξίες, όπως την αλληλεγγύη και το σεβασμό προς τον συνάνθρωπο και υποδεικνύουν έμμεσα τρόπους συμπεριφοράς. Συγκεκριμένα, η προβολή εθελοντικών δράσεων και κοινωνικών διαφημίσεων συμβάλλουν στην αφύπνιση των δεκτών και στην ηθική τους εγρήγορση.

ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

1. Συμβάλλουν στην απρόσκοπτη διακίνηση ιδεών σε πολιτικό επίπεδο. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, να προωθείται ο διάλογος και να στηλιτεύεται η πολιτική διαφθορά και ο λαϊκισμός. Έτσι, προάγεται η εύρυθμη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος.

2. Η αντικειμενική ενημέρωση συντελεί στη διαμόρφωση μιας πολιτικής συνείδησης των ανθρώπων, που μετουσιώνεται σε πρωταρχικό εφόδιο για τη διαμόρφωση μιας κριτικής αντίληψης, που θα βοηθήσει τους εν δυνάμει ψηφοφόρους να υπερψηφίσουν ή να καταψηφίσουν πολιτικές πρακτικές. Με τον τρόπο αυτό ,προάγουν τη δημοκρατία, μέσω της ανάπτυξης ενός γόνιμου διαλόγου ανάμεσα στους πολίτες και τους πολιτικούς εκπροσώπους.

ΑΙΣΘΗΤΙΚΟΣ- ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

1. Τα ΜΜΕ διαδίδουν την τέχνη και εκλεπτύνουν τα αισθητικά κριτήρια των δεκτών. Η γόνιμη επαφή με αλλοεθνείς πολιτισμούς, αναβαθμίζει την αισθητική των φίλων της τέχνης, διευρύνει τους καλλιτεχνικούς γνωστικούς ορίζοντες, ενισχύει την βαθύτερη κατανόηση του εθνικού πολιτισμού κάθε λαού και συνεπώς ενισχύει την καλλιτεχνική διαπολιτισμική αλληλεπίδραση. Έτσι, καταπολεμούνται σε μεγάλο βαθμό οι προκαταλήψεις και γεφυρώνονται καλλιτεχνικά οι πολιτισμικές διαφορές.
2. Η τέχνη , όταν εκφράζεται μέσα από τις επιστήμες της φιλοσοφίας, της ιστορίας και της κοινωνιολογίας βοηθάει στην ενίσχυση της κριτικής ικανότητας και στη διαμόρφωση μιας ισχυρής κοινωνικοπολιτικής συνείδησης. Τα ΜΜΕ, όταν δεν πρόσκεινται σε συγκεκριμένες πολιτικές ιδεολογίες, φροντίζουν μέσω της προβολής έργων στρατευμένης τέχνης , να αφυπνίζουν τους πολίτες και να τους καθιστούν πολιτικά ενεργούς.
3. Τα ΜΜΕ είναι σε θέση να ψυχαγωγήσουν ένα ευρύ φάσμα ανθρώπων. Η χρήση εκλαϊκευμένων καλλιτεχνικών προγραμμάτων, προσφέρει ψυχαγωγία σε πολίτες ασθενέστερων οικονομικά στρωμάτων, που στερούνται οικονομικής δυνατότητας για ενασχόληση με άλλες μορφές και τύπους ψυχαγωγίας. Επίσης, τα ΜΜΕ κρατούν συντροφιά σε ηλικιωμένους ανθρώπους και σε ΑΜΕΑ , που αδυνατούν να έχουν πρόσβαση σε άλλου είδους διασκεδάσεις ,πέραν του χώρου της οικείας τους. Τέλος, οι σύγχρονοι ρυθμοί της καθημερινότητας δημιουργούν υπέρμετρο άγχος στους ανθρώπους, που συχνά αυτό καταπολεμάται με την παρακολούθηση καλλιτεχνικών προγραμμάτων και την ενασχόληση με ψυχαγωγικά παιχνίδια(διαδίκτυο).
- 4.

ΔΙΕΘΝΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Η επαφή με άλλους πολιτισμούς έχει ως αποτέλεσμα την αποδοχή των πολιτισμικών ιδιαιτεροτήτων των άλλων λαών. Κατ' αυτόν τον τρόπο υποχωρούν εθνικιστικές αντιλήψεις , αναπτύσσεται ένα βαθύτερο πνεύμα οικουμενικής συνείδησης και εδραιώνεται η ειρήνη και οι φιλία μεταξύ των κρατών.

ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΜΜΕ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

1. Σύνηθες φαντάζει το γεγονός ότι το πνευματικό επίπεδο των δεκτών υποβαθμίζεται από ευτελή πολιτιστικά προγράμματα. Η χαμηλή ποιότητα αυτών των πολιτιστικών προγραμμάτων, δεν εξελίσσει τα πνευματικά ενδιαφέροντα των ανθρώπων, που τα παρακολουθούν, συνεπώς επέρχεται πνευματικός εφησυχασμός. Αυτή είναι και μια από τις βασικές μεθόδους χειραγώγησης των πολιτών , εφόσον τα πολιτικά και κοινωνικά τους κριτήρια αδρανοποιούνται.

2. Προσβάλλεται η ακεραιότητα του γλωσσικού κώδικα. Το οπτικοακουστικό υλικό , που προσφέρεται απλόχερα υποβαθμίζει το λόγο και συνεπώς ευτελίζει και συρρικνώνει τη γλώσσα. Παράλληλα, προβάλλονται νεολογισμοί, ξενικοί όροι και συνθηματολογία ,που αλλοιώνουν το γλωσσικό κώδικα και που απλώς στοχεύουν στην εντυπωσιοθηρία.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

1. Προβάλλονται αρνητικά πρότυπα, όπως ο καταναλωτισμός-άμεσα μέσω της διαφήμισης και έμμεσα μέσω της προβολής ενός υλιστικού προτύπου ζωής- τα οποία με τη σειρά τους ενισχύουν την τάση για υλικό ευδαιμονισμό. Οι άνθρωποι μέσω του καταναλωτικού αυτού προτύπου γίνονται ανταγωνιστικοί, αναπτύσσουν τη νοοτροπία του ελάσσονος μόχθου και αυτόματα παραγκωνίζουν την πνευματική- ηθική τους καλλιέργεια.
2. Η συνεχής έκθεση των ατόμων σε βίαιες πράξεις μέσω των ΜΜΕ ηρωοποιεί τη βία και εξοικειώνει τους δέκτες με τη χρήση της. Σαφώς, η πιο ευάλωτη ομάδα είναι τα νεαρά παιδιά, που συνήθως ταυτίζονται και μιμούνται τα επιθετικά αυτά πρότυπα.
3. Προβάλλεται έντονα η σκανδαλοθηρία και εμπορευματοποιείται ο ανθρώπινος πόνος. Αυτό συμβαίνει, επειδή τα ΜΜΕ επιδιώκουν την μεγιστοποίηση των εσόδων τους και χρησιμοποιούν την προβολή οποιασδήποτε ανήθικης συμπεριφοράς για να το επιτύχουν. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν τα ριάλιτι σόου, που προβάλλουν τη νοοτροπία της παρακολούθησης και της καταστρατήγησης της προσωπικής ζωής , για να έχουν απήχηση στο κοινό.
4. Η άκριτη και διαρκής παρακολούθηση ευτελών προγραμμάτων στερεί από τους ανθρώπους την ουσιαστική επικοινωνία και δημιουργεί εσωστρέφεια και περιθωριοποίηση.

ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

1. Τα ΜΜΕ λειτουργούν ως φερέφωνα πολιτικών μηχανισμών και πολλές φορές οδηγούν στην παραπλάνηση των δεκτών. Ορισμένες φορές αποκρύπτουν πληροφορίες, άλλες τις παραποιούν και αυτό συνεπάγεται τη χειραγώγηση των δεκτών.
2. Δεν είναι σπάνιες οι φορές, που υπερπροβάλλουν μια ελάσσονος σημασίας είδηση, με στόχο να μεταστρέψουν το ενδιαφέρον του κοινού και να αποπροσανατολίσουν από ένα μείζονος σημασίας ζήτημα. Μια χαρακτηριστική τακτική για να επιτύχουν κάτι ανάλογο είναι η δημιουργία ατμόσφαιρας τεχνητής έντασης(π.χ. μια σύγκρουση φανατισμένων οπαδών αθλητικών ομάδων), προς αποφυγή στροφής ενδιαφέροντος του κοινού σε ένα μείζον πολιτικό συμβάν.
3. Καταργούν τη δυνατότητα πρόσβασης των πολιτών σε ποικιλία πληροφοριών, έτσι ώστε να ετεροκατευθύνουν την προσωπική τους άποψη. Μάλιστα, οι δημοσιογράφοι , που δε διέπονται από δεοντολογία και ήθος, εμπλέκουν την είδηση με το σχόλιο και κάνοντας επίκληση στο συναίσθημα επιδιώκουν την απόκρυψη της αλήθειας και επιχειρούν την πολιτική χειραγώγηση. Έτσι υποδαυλίζουν την έννοια της δημοκρατίας.

ΑΙΣΘΗΤΙΚΟΣ-ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Υποδαυλίζουν την αισθητική των δεκτών και προβάλλουν αρειμανίως ευτελή πολιτιστικά προϊόντα. Στόχος τους είναι η προώθηση της νόθας ψυχαγωγίας και η επιβολή μιας μαζοποιημένης τέχνης. Έτσι , οι πολίτες υιοθετούν άκριτα τα εμπορευματοποιημένα πρότυπα ψυχαγωγίας και πλουτίζουν στο όνομά τους μεγάλοι επιχειρηματικοί κολοσσοί. Παράλληλα, η αποδυνάμωση των αισθητικών κριτηρίων και

της εκλέπτυνσης των δεκτών επιφέρει πνευματική νωθρότητα και συνεπώς είναι πιο εύκολη η ετεροκατεύθυνση σε όλα τα επίπεδα.

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΡΘΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΜΜΕ

1. Η εξασφάλιση βασικών αρχών της δημοκρατίας, όπως η πολυφωνία και η ελευθερία έκφρασης. Με αυτόν τον τρόπο, όλοι οι πολίτες θα έχουν απεριόριστη πρόσβαση στις αντικειμενικές πληροφορίες και θα μπορούν να διαμορφώνουν μια υγιή πολιτική άποψη και να υποστηρίζουν ή να καταψηφίζουν πολιτικές τακτικές.
2. Η ολόπλευρη και πλήρως αντικειμενική ενημέρωση, που δεν ελέγχεται από οικονομικά συμφέροντα και είναι απαλλαγμένη από κάθε κρατικό ή κομματικό έλεγχο.
3. Η αξιολογική ιεράρχηση των ειδήσεων, με στόχο αποκλειστικά την ενημέρωση και όχι την εντυπωσιοθηρία και τον αποπροσανατολισμό της κοινής γνώμης.
4. Οι δημοσιογράφοι οφείλουν να διέπονται από δημοσιογραφική δεοντολογία, δηλαδή από ηθικούς κώδικες, ώστε να σέβονται τους πολίτες, να μην παραποιούν τις ειδήσεις, να διασταυρώνουν τις πηγές και να μην στοχοποιούν άτομα και ομάδες. Επιπλέον, οφείλουν να μην προβάλλουν τις σκανδαλοθηρικές πτυχές της ζωής των ανθρώπων και να συνειδητοποιούν ότι είναι επιφορτισμένοι με το καθήκον της κοινωνικής ευαισθητοποίησης των πολιτών.
5. Σε επίπεδο ψυχαγωγίας, οι εκπρόσωποι των ΜΜΕ οφείλουν να προβάλλουν προγράμματα γνήσιας ψυχαγωγίας και να επιχειρούν να αναβαθμίσουν τα αισθητικά κριτήρια των δεκτών, ώστε η εμπορευματοποίηση και ο καταναλωτισμός να δώσουν τη θέση τους στην πνευματική πρόοδο και στην πολιτισμική ανάπτυξη.